

MAGYAR KÜRIR.

Nr. 27.

Indult Bétsből, Kedden, September' 30 dikán, 1828.

B é t s.

Ő Tsász. Kir. Felsege Nagy Tiszteletű Farkas Ferentz Urat a' Székes Fejérvári Püspöki Hivatal' Titoknokát, és Levéltárnokját, a' Sz. Theologia' Doctorát, és Professorát, — továbbá: Nagy Tiszteletű Májer Jó'sef Urat, Székes Fejérvári Plébánust, és a' felső Székes Fejérvári Kerület' Vice-Esperestjét, Sz. Theologia Doctorát, a' Székes Fejérvári Egyház' Kanonokjaivá méltóztatott kegyelmesen nevezni.

Hadi Tudósítások.

Odeszsa, Sept. 15 dikán. Az Orosz Tsászár Ő Felsege útját Odeszszából a' nagy táborhoz Iszaktsán és Babadaghon keresztül Kovarnába vette, 's mindenütt a' hol keresztül ment a' hadi intézeteket szemesen megvizsgálta. Kustendtsében Sept. 6-dikán a' Tsász. Testörző Seregnek egy lovas Osztálya érkezett meg, mellyet a' Tsászár más nap, onnan lett elútazása előtt megmustrált. Ez a' Sereg osztály egy húzomban tett 350 német mértföldnyi útazása után is olly tökéletes jó állapotban van, mintha tsak egy néhány nappal az előtt indult volna ki Sz. Pétervárából. — Ez előtt való nap egy Regiment Vadász Lovasság indult el Mangaliából a' nagy tábor felé, melly hasonlóképpen a' Tsászári testörző sereghez tartozik.

Midön a' Tsászár Kovarnába megérkezett; már akkor Mihály Ts. Nagy Hertzeg onnan elindult, 's két Osztály Gyalogsággal a' Ts. Gárdából Várnához útban volt.

A' Tsászár Sept. 7-dikén Kovárnánál a' Flóra fregátra ült és 8-kán Greigh Adm. hajós seregéhez sietvén a' Páris nevű Admáralisi hajóra szállott. Innen még az nap a' szárazra ment, hogy a' vár vívó sereg munkáit megvizsgálja. Elsőben is Hertzeg Mentzikoffot látogatta meg Ő Felsege, a' ki Várnának ostromlásában, mind addig, míg meg nem sebesedett, a' várban lévő őrizetnél sokkal kevesebb számú sereggel igen nagy előmenetellel tudta a' vár vívását vezérleni, úgy hogy az a' Hertzeg katonai talentomának és vitézi bátorságának örökös ditsőségére válik.

Megvizsgálván a' Tsászár a' vár vívó készületeket, nem kevéssé meglepettett, midön az ostromlók nagy előmetelét látta. Mert ámbár a' megszállottak szüntelen való kitsapásaikkal nyughatatlankodtatták az ostromlókat, mégis ezek már tsak harmintz lántznyira voltak a' vár falaitól, és Sept. 6-dikán az ellenségnek a' váron kívül hányt sántzait is elvették és magokat azokban megfészkeltek. Két naptól fogva pedig a' várnak két bástyáiról egészen megszűnt az ellenség tüzelni.

Ő Felsége annak jeléül, hogy Hertzeg Mentzikoffnak és az ő utánna következett Perofszky Generálisnak a' vár vívásban mutatott ügyességekkel és okos intézeteikkel különösen meg van elégedve, az elsőt Newszky Sz. Sándor vitézi rendével, a' másodikat pedig Sz. Anna Rendével tisztelte meg.

Az Odeszszai Újságnak rendkívül való toldalékjában Sept. 13-dikán ezek a' Hadi Tudósítások vagynak:

Páris hajón Sept. 10-dikén. Sumlánál Aug. 29-dike óta semmi nevezetes nem történt. — A' lovak számára megkívántató takarmány és abrak felette megszűkült a' tábornál, minthogy azt három négy mértföldnyiről kellett oda hordani. Ez a' nagy baj okozhatta azt, hogy a' Sumla előtt fekvő tábor, mostani helyét elhagyja 's onnan Jenibazárhoz (négy órányira Sumlától) vissza húzván magát a' második tábor hadi szállását oda teszi által. Úgy látszik, hogy ez Sept. 10-dik és 12-dike között fog megtörténni.

Várnától Sept. 10-dikén. A' vár ostromlásának munkája napról napra közelebb megy tzéljához. Battériáink olly jól tudják tüzeléseiket erányozni, hogy négy bástyájáról a' várnak már egészen megszűnt a' tüzelés, mellyek tsupa omladékokká váltak. Néha néha repülnek ugyan ki a' vár belsejéből bombák felénk; de a' mellyek munkásainkat éppen nem hátráltatják.

A' tenger felől línea hajóink egymást felváltva tüzesen lövöldözik a' várat 's látható nagy károkat tesznek abban. Minden oda mutat, hogy rövid időn hirtelenvaló foganatját reménylhetjük az ostromlásnak.

Hogy a' Várnai őrizetnek Burgás felé is egészen elvághassuk az útját egy sereg osztályunk küldetett el, melly a' Várnai öblön túl az utat elfoglalja.

Tegnap Sept. 9-dikén a' Törökök négy ezer emberrel támadták meg Paravadinál Hertzeg Madatoff seregét; de vissza verettek.

Török Ország.

Konstántzinápolyból Sept. 12-dikén. A' Porta az itt következő rövid foglalatját adta ki Huszszein Szeraskier Basa hivatalos tudósításainak. „Sumlából Aug. 27-dikén. Az Ottomannus seregek Fővezére Huszszein Basa hadaiból három osztályt egyszerre indított meg e' szerént: Az első Osztály Halil Rifaat Basa vezérlése alatt, melly három Batalion rendes katonaságból 's más Ottomannus fegyveresekből állott az ellenség sántzai ellen indult Strandesához; a' második egynehány Batalion rendes katonasággal és számos felfegyverkezettekkel Eszaad-Basa vezér alatt a' Tsengalikon túl készített tábori erősségek felé vette útját; a' harmadik pedig Alisch-Basával és több Fő tisztekkel együtt Eski-Stambulhoz küldetett az odavaló sántzok ellen. Mind a' három Sereg osztály Aug. 16-dikán éjfél után két órakor indult ki a' megnevezett helyek felé, olly tzállal, hogy az ellenséget egyszerre lephessék meg.“

„Az első megtámadása seregünknek melly Strandzsa ellen volt intézve, a' Mindenható segedelmével olly szerentsésen ütött ki, hogy minekelötte az ellenség örallói a' sántzokba vissza húzhatták volna magokat, már a' mi hadaink azokba bényomultak. Mindnyájan kik a' Redut-sántzokban voltak, 's közöttök egy Generális is, (Báró Wrede), öszvevagdaltattak. Hat nagy ágyú 's ugyan annyi puskaporos szekér került a' győzödelmesek kezére, mellyek a' Sumlai fő hadi szállásra azonnal be is hozattak. Erre az ellenség számos sereget szedvén

ösze a' nagy táborból, igyekezett az el foglalt sántzokat vissza venni. Három ízben hajtatott neki azoknak, de a' vitéz és megrettenthetetlen Musulmánok által mind annyiszor vissza veretett. Az Oroszok vesztesege mind a' háromszori megtámadás és ostromlásban igen sokra ment. Látván végtére, hogy az Ottomannus bátor seregek vitézsége ellen semmit se tehetnek, kénytelenek voltak magokat vissza húzni.“

„A' Tsengaliki sántzok ugyan ekkor támadtattak meg népüktől 's el is vétettek, négy Batalion ellenség közül csak hatvan ember futhatott el; a' többiek mind levágattak. Itt egy ágyút és három puska poros szekeret vettünk el.“

„Az Eski-Stambulnál magát bésántzolt Orosz sereg nem várta be, hogy megtámadjuk, hanem minden ellentálas nélkül elhagyta a' sántzokat, 's minekutánna ágyút azokból magával elvitte, tábori készületeit felgyújtotta 's a' nagy táborhoz vonta magát vissza.

„E' szerént tehát, ezen három nevezetes tábori fekvését az ellenségnek, mellyet az nagy munkával megerősített az Ottomannus Seregek megvették; elfoglalták, és a' Sumlába vivő utat egészen szabadossá tették. Az ellenség holtjai között nagy számmal vagynak elesett főbb tisztek és nagy rangú személyek.“

„Illy nagy vesztesege után az Orosz tábor vissza húzta magát, minekutánna Velibeyon innen és mellette készített tábori erősségeit felgyújtotta.“

„Megtudván a' Szeraskier Basa, hogy az ellenség Tsengalikon felyül újra öszveszedi erejét, egy hadosztályt oda küldött, hogy az ezt a' falut foglalja el, a' mi meg is lett. — Jelenti továbbá a' Szeraskier, hogy az ellenségen vett győzödelmeit tovább is hasznára fordítani törekedik.“

Sumla Sept. 2-dikán. „Huszszein-

Basa Szeraskier a' mult Vasárnap, Aug. 31-dikén 7000 lovasságból állott sereget küldte ki Begler-Beg Alisch Basa vezérlése alatt, olly végből, hogy az ellenséget hátulról háborgassa. Ő tehát Jenibazar felé, (Sumlától 4 órányira), megindult, 's a' nevezett hely mellett fekvő Orosz kis táborot tüzesen megtámadván, azzal négy óráig viaskodott, mellynek kimenetele, a' Mindenható kegyelméből, az Ottomannusi fegyvereknek ditsősége válik. Az ellenség vissza verette a' szomszéd erdőbe húzta magát. Ezen verekedésben az Oroszok többet elvesztettek holtakban két száz embernél 's mintegy 20-an elfogattak. Számos háta lovak és két száznál több vágó marha esett itt bírtokunkba, mellyek seregeink között elosztattak. Eleseggel rakott száz szekeret égettünk el.“

„Más nap a' Mieink, midőn vissza tértek, 120 Uláhnusokat találtak elő, kiket bekerítvén egy részét levágták a' többit elfogták. Az elfogottak között van három tiszt és egy Kommisszárius. Kikérdeztvén őket, megtudtuk, hogy ők Silistriához a' vár előtt táborozó Feldmarschal seregéhez pénzt vittek 's most onnan tértek vissza Jenibazar felé. Ezek-től 120 lovat és öt száz zatskó pénzt (250,000 piasztert) nyertünk; a' melly nyereség seregeink között azonnal kiosztott. A' Kommisszáriusnál levelek 's más írások is találtattak, mellyeket a' Szeraskier a' Portának elküldött.“

„Az ellenség elhagyván sántzait Merasnál, Velibeynál, és Timurdzsinál, ezen helyektől egy órányira vissza húzta magát. A' Szeraskier minden rendeléseket megtesz, hogy az ellenségnek kárt tehessen.

Naponként több több sereg osztályok jönnek A'siából a' fővárosba. Ezek a' második tartalék táborhoz rendeltetnek,

melly a' Szultánnak személyes vezérlése alá Ramis Tsiftlikhez gyűl össze, 's 40 ezer emberre szaporíttatik. Ugyan oda megy a' Nagy-Úr testörző serege is, és még valami 8 ezer rendes katonaság a' Fő városból. — A' Kamajkán Basa tulajdon költségén egy Regimentrendes katonaságot állít ki. Ezen példát követik a' többi Ministerek is, 's ki több ki kevesebb számú sereget tart mind addig, míg a' háború tartani fog. A' Szultán azt az új rendelést tette, hogy megtiszteltetésül azoknak, kik magokat a' háborúban vitézi tetteik által megkülömböztetik, arany és ezüst érdem pénzek fognak kiosztatni, mellyet, ezen felírással: A' Vitézségért, a' mellyeken hordozzanak. Ez új és egészen szokatlan megjutalmaztatás jele a' Musulmánok között; kik még eddig a' legnagyobb vitézségért is, csak a' paraditsombeli testi boldogság elvételére utasítottak.

Sept. első napjain a' Várna előtt álló Orosz hajós seregnek egy osztálya Neadánál (Ineadánál) népet szállított ki, és ott egy Battériánkat 9 ágyúval elpusztította, 's ivó vizet hordatván a' hajókra ismét eltávozott, minekelőtte Chosrew-Basa Seraskier egy pár ezer fegyveresekkel oda mehetett volna. *)

A' Fővárosban kemény rendelések tettek, hogy a' tsendesség, 's a' rendfentartassék és az eleség mérséklett árán meg maradjon. Több kenyér sütők, kik a' kiszabott árértkisebb kenyereket árultak, mint ki volt rendelve; az itt szokásban lévő esmeretes keménységgel büntették meg.

*) Az Oroszok Odeszszából erről ekként írának, hogy Neadában fegyvertár és sok ágyúk valának 's a' t. Lásd a' 23. számú Magyar Kurírt Sept. 16-dikáról.

Portugallia.

Lisbona Sept. 6-kán. A' város az éjjel ki volt világosítva annak hírére, hogy Maderát a' D. Miguel seregei elfoglalták. A' kiküldött Expeditio Aug. 16-kán érkezett meg Maderába, 22-kén Machiconál a' szárazra kiszállott, 's a' pártosokkal egy kis tsatátskát tartott, 24-kén Funchalt elfoglalta. A' Sziget lakosai, mihelyt Valdez és a' több pártosok Anglus hajókra futván eltávoztak, örömmel esküdtek fel az új Király hűségére. Porto Santo szigete is elesmerte D. Miguel Királyának.

Az Anglus Courier Sept. 15-kén írja: „A' Madera' bámulásra méltó könnyűséggel lett elfoglaltatása eléggé mutatja, hogy a' mit azon nagy készületekről, mellyek ezen szigeten tettek vala, írtak — felette nagyítva volt. Azt beszélték 3,000 fegyveres katonája van Valdeznek; azomban ímé kisült, hogy csak 200 volt, 's azoknak se volt jó Tisztjek.“

Déli Amerika.

A' Carthagenai Ujság Jul. 26-káról, a' következő Hivatalos leveleket közli, mellyek a' Kolumbia és Peru közt magát kiütött háborút néminéműképpen világosítják:

1) A' Quajaquili Kommandans levele a' Déli Hadisereg Fő vezéréhez.

„Generális! A' hozzám érkezett tudósítások szerint kétségen kívül van, hogy a' Peruiak eltökélték a' Békesség megzavarását. Mind azon gyanításaim, mellyeket a' mult H. 24-dikén Exc.tziádnak írtam, betelyesedtek. Callaóból négy hajó fegyveres néppel megakva Payta felé megindult. Generális Lamar a' Liberty nevű hajón fogutánnok indulni, ő lesz a' Fő Vezér;

a' ki a' mint a' híre van, a' Köz Társaság (Columbia) déli határára akar bétütni. Limában minden Idegenek kényszerítették fegyvert fogni. A' Congressus meghatalmazta a' Végrehajtó Hatalmat, hogy Hadi költségre egy milliom piaster rendkívül való adót vethessen ki a' népre. Azt is megengedte a' Congressus, hogy Papíros-pénz botsáttassék ki. Egyébaránt a' Megtámadó-készületek sitve tétetnek; egész Peru fel van lár-mázva; Kikötőink bészárására ki van a' Hajós sereg rendelve, mellynek Admirálisa azt mondja, hogy a' városunkon keresztül folyó vízíg akar bényomulni.

Ezen tudósításokat Doctor Macerquircio, a' ki Limából kiűzettétvén egy Anglus hajón 8-ad napi útja után ide érkezett, hozta magával. A' mint a' Hajós Kapitány és a' Doctor mondják, a' Perui Hadisereg ez ólta felénk útban van, és a' Hajós sereg a' Tengeren megindult. Ezért kívántam haladék nélkül Exc.tziádhoz írni, hogy a' szükséges Rendeléseket egyszerre megtehesse. Továbbá úgy gondolkoztam, hogy minnekutánna e' jelen lévő tudósítást Exc.tziádhoz megírom, az Országló-Székhez nem kellett hasonló jelentést tennem, mivel Exc.tziád a' szükséges tudósítást mindjárt megfogja tenni. Arturo Sandez.

2). A' Déli Hadisereg Fő Vezére a' Hadi Ministerhez:

„Van szerentsém a' Limai Újságleveleket Exc.tziádhoz megküldeni, hogy azokból a' Chuquitacoi Pártütés következéseit láthassa. A' Perui Déli Hadisereg Jun. 3-kán útnak indult, hogy Boliviába bétüssön; az Éjszaki Hadisereget Generális Lamar vezérli, ő fogja a' Háborút elkezdni, 's e' végre egyetértésben van azon Hajós sereggel, melyet Peru, a' Quajaquil bészárására kirendelt. Bár millyen rendetlen legyen

ezen Megtámadó-Plánum; 's bár melly nagy hamarsággal siessenek is a' Peruiak ezt ki vinni: én azért nem kételkedem, hogy Hazánk ellen ezen plánumot régolta forralják. Ezen magaviselete a' Bolivárra ellenséges szemekkel néző szomszéd Perunak eléggé megmutatja, millyen lábon álljon a' Szerzödések szentsége, mellyben mi olly tiszta lélekkel bízunk. Bár melly igasságtalan legyen azomban ez a' Megtámadás: azért elő kell annak meggyözésére mindent vennünk a' mit a' Haza Haszna és a' Liberator ditsössége eránt való hűség és buzgóság adhat. Nem sokára, — bátran merem jövendölni — nem sokára véres könnyeket hullatva siratják meg gyalázatos ellenségeink ezen vétkes megtámadást.

I. I. Flores.“

Buenos-ayres Jul. 1-ső napj. Az Argentini Köztársaság (a' la Platai egyesült Státusok — Buenos-Ayres) hetedik Nemzeti Gyűlése egy hosszú beszéddel nyitattott meg, mellyben az Országló Szék tagjai a' Gyűlésnek mindenről számot adnak, a' mi a' Köz Társaság külső 's belső állapotját érdekli. Ennek foglalata ide megy ki: „A' belső tsendesség és egyetértés az egyesült Státusok között helyre állott, és közelébb-ről Képviselőket fognak minden egyes Státusok Santa Fé városába küldeni. — A' Brasiliai Tsászárral alkudozások tartatnak a' békesség eránt. Nagy Britannia különös barátságot mutat a' Státushoz. — Az Országhatárai mindennütt ki jegyeztettek, a' Köztársaság birtoka most két annyi, mint a' Revolutio elején volt. A' szomszéd Indus népekkel állandó a' békesség. — Az Oskolákat különösen ajánlják a' Nemzeti Gyűlés figyelmébe. A' Nyomtatásbeli szabadságot, minnekutánna sokan azzal igen gorombául vissza éltek, a' Május 3-kán hozott

törvény határok közzé szorította. A' leg-sűrgetőbb szükségei közzé tartozik a' Státusnak a' Bank költs elintézése. Végre egybe hasonlítják a' Köztársaság mostani állapotját a' tavajival, (a' szerént a' mint az a' mult Eszt. Augustusi Nemzeti Gyűlésnek bémutatott) és a' jövendőről minden jót reménylenek."

N a g y B r i t a n n i a.

London Sept. 18-dikán. Hertzeg Wellington tegnapestve érkezett-meg egy barátjának (Arbuthnot Urnak) mezei jószágából. — Azon Plánium, melly szerént a' Portugalliai Királynének Genuából Bétsbe kelle vala menni, megváltozott. A' Királyné Angliába jön, és minden órán várják Falmouthba; sőt azt beszélnek itt a' Fő városban, hogy már meg is érkezett a' Falmouthi Kikötőbe. Vicomte Itabayana elütözt Ö Felsége fogadására.

A' Londoni Kurír írja Sept. 20-dikán; hogy a' Kormányzék minden rendelkezéseket megtett a' Portugallia Királynének egy koronás Fejedelemhez illő tisztelettel leendő fogadására.

A' Clarence Hertzeg Resignatiójára (a' Morning Herald után) ez adott okot: „A' Hertzeg parantsolatot adott, hogy két Hadi hajó a' Közép Tengerre induljon ki, és Admirális Cockburn a' szükséges rendelkezésekről gondoskodjék. Ez utolsó midön ezeránt a' szükséges költséget a' Kintstártól kérné, Hertzeg Wellingtontól ezt a' választ nyerte: a' Korona felelet terhe alatt lévő Tanácsosai nem hagyhatják helybe az említett rendelést. — Erre Clarence Hertzeg tüstént benyújtotta Resignatióját.

M a g y a r O r s z á g.

Nagy-Váradon a' f. Sept. 11-dikén meghalt Fő Tisztelendő Csák Ferentz Úr, Gáborjáni Sz. Mihály Ark-

angyal' Apátja, a' Nagy Váradi Székes Egyház' Fő-Esperestje, és Kanonokja, Ts. Ns. Békes, és Bihar Vgyék' Tábla' Bírója, jótévő életének 64-dik esztendejében. A' boldogult lelkes buzgó hazafi, 's a' nemzeti nyelv, és literatura' derék pártfogója és kedvellője, valamint az emberiségnek kegyes jótévője, és a' megyének egy fényes érdemű Papja volt.

Pilisen, Pest Vármegyében Sept. 15-dikére forduló éjjel (a' mint írtuk itt Bétsben is ugyan akkor) erős égi háború volt; úgy hogy a' helységben több helyen leütött a' menkö, kin pedig a' mezőn szerentsétlenül egy juhnyáj közé letsapván abból 125 darab juhot egyszerre agyon ütött, ezeken kívül is sokat megsebesített.

Munkáts Sept. 15-dik napján. Rettenetes nap vala nálunk a' tegnapi nap. A' Jassyban, Bukarestben, Moskau-ban, Bétsben, 's egyébütt dühösködött 's az Újságokban is kihirdettetett Orkánhoz hasonló vihar támadván itt is, szomorú nyomokat hagyott maga után. Dél utáni négy órakor, Délnyúgot felől, meg nem szünő dörgéssel 's mohogással tolulván fel a' fekete zöldes terhes fellegek, ötödfél óra tájban, olly iszonyú zivarral 's dühösséggel rohantak a' városnak, hogy a' Lakosok a' végső ítéletet képzelték jelen lenni. Sok házak fedezetjeik megrongáltattak, azokról a' tserép és fa zsindelek leszórattak; több épületek ledöntettek; az élőfák gyökereitől kiszaggattattak, vagy derékon kettétörtettek; sok ablakok öszve zúzóttak, és az útszán 's mezőn lepetett emberek és aszszonyok a' földhöz verettek. A' nagy szerentsétlenségben mégis az a' szerentse, hogy egy ember sem vesztette itt el az életét, midön, mondják, hogy a' vidéken, ez a' dühösködő Orkán, sok barmot megölt 's több em-

bereket fosztott meg életektől. — Ittsak nem szünteleo esik az eső, melly miatt a' szőlő igen rothad és se bőv szüret-hez, se jó borhoz nints reménység. Az idő mostohasága okozza azt is, hogy az élet 'arra semmit sem akar alább szálni.

Előfizetést Jelentés.

Hivatalos foglalatosságaimtól szabad óráimban készített munkámnak ezen títim alatt: — „Az öszve szövetkezett hét Királyi Bánya Városoknak Historiai, Geographiai és Statistikai leírása“ — első Része a' folyó esztendő December Hava végén fog Po'sonban, Belnay Örökösökének Sajtója alól, megjeleneni. — A' munka 160 árkusokból áll, és hét Részekre osztatik. Minden Rész egy Várost foglalván magába, 20 ívnyire terjed. Minden Rész elejéhez a' Városnak rézre metszett fekvése, a' végéhez pedig kiterjedésének Geographiai Mappája leszén tsatolva. — A' helyesebb esmértetés végett, a' nyoltzadik Rész toldalékul röviden elő fogja adni az említett Városok Törvényit, Szokásit és a' Bányák művelésének módját. — A' munkának előrefizetési ára 8 forint ezüstben. Az előrefizetés végső határ napja November hónap 15-dike; ezen túl a' munka ára 14 forintokra fog emeltetni. Az előrefizetést elfogadó T. Urak méltóztassanak szíves hajlandóságokért, a' Szerző alázatos köszönetét, hazafiúi buzgó fáradozásokért pedig a' 10-dik Példányt elfogadni. — Írám Újbányán Augustus 1-sű Náján 1828.

Mészáros Károly,
Újbányai Fő Ügyviselő, és több
T. N. Megyék Tábla Bírája.

Jutalom Hírdetés.

A' Magyar Nemzeti Museum a' dítső Marcziányi Familia Intézetére

ügyelő Tekéntetes Kiküldöttség Itélete szerént Felséges Jó'sef Tsászári Királyi Fő Hertzeg és Hazánk szeretve tisztelt Nádor Ispányának kegyes engedelmeből 's jóvá hagyásából köz hirül adja, hogy a' fenn tisztelt Marcziányi Familiának esztendei 100 Váltó forintokat tevő kisebb Jutalmát, melly esztendőnként a' Magyar Nyelvet tárgyazó Jutalom Dírdések megfejtőjinek szokott megítéltetni, a' következő nagy érdemű Tudós Férfiak nyerték meg, úgymint:

Az 1819-dik esztendőre feltett ezen kettős Kérdésre: „Fejtessek meg elegendő Tudománnyal a' Név Eseteinek Természete, és különböztető Jegye, 's fenekes magyarázat szerént a' Nyelv Természetéből határozassék meg, hány Eseteik vagynak vagy lehetnek a' Magyar Nyelv Neveinek, továbbá: „Vagyon-e' szenvedő Igehajtogatása a' Magyar Nyelvnek, és ha vagyon, miképen és mi oknál fogva kell a' Magyar Nyelv szenvedő Igéit módok, idők, személyek és számok szerént hajtogatni“ beküldett négy Feleletek közül azon Munkának ítéltetett a' Marcziányi Familia Jutalma, melly ilyen Jelszó alatt készült: „Scire est per causas scire.“ Ennek Írója volt, a' mint a' felbontatott levélke mutatta, Tek. Tudós Bereszászi Nagy Pál, több Tek. Nemes Vármegyének Tábla Bírája, kit közelebb a' Magyar Literatura nagy kárára vesztett el.

Mivel azonban még más két Felelet is tudós munkának tartatott, úgy hogy az előbbenivel méltán vetekedhetett az érdemről, minekutána Nagy Méltóságú Cziráki és Dienesfalvi Gróf Cziráky Antal Ország Bírája Ő Excellenziája, mint a' Kiküldöttségnek érdemek-

kel tündöklő Elölülője, ditső Hazafiúi Indulából a' második Munka készítőjének önként maga 100 Váltó forint Jutalmát kívánt volna ajándékozni, felnyitván az ezen Jelszavú Munkának: „In loquendo non quid vitiose inserit, pro regula sermonis accipiendum est“ lepetsételt levélkéje, úgy találtatott, hogy ennek Írója Nagy Tiszteletű Tudós Gáthy István Szathmári Predikátor és Tek. Nemes Marmaros Vármegyének Tábla Bírása, Nemzetünk igen jeles érdemű Tudósa.

Ezek után a' harmadik Munkának, mellynek Jelszava vala: „Nulla est honesta Avaritia, nisi temporis“ megjutalmaztatására is négyen együtt az Intézet Tagai közül 100 Váltó forintot ajánlván, és a' lepetsételt levélke felszakasztván, ki tetszett, hogy ennek készítője Tisztelendő Tudós Szeder Fábrián, Szent Benedek Rendén lévő Áldozó Pap, Római Arcas, és a' Nagy Szombati Királyi Gymnasium Directora, és Residentia Elöljárója.

Az 1820-dik esztendőre feltett íme Kérdésre: „Mitsoda Befolyása volt a' Deák Nyelv belső alkatmányaának a' Magyar Nyelv belső alkatmányába? Tökéletesedett-e a' Magyar Nyelv ez által vagy sem?“ béküldetett két Felelet közül azon Munka nyerte el a' ditső Marczibányi Familia Jutalmát, mellynek Jelszava vala: „Idem Protector et Hostis.“ Ennek tudós Írója Gáthy Ká-

roly Ingenieur, és Huszthi Királyi Erdő Tiszt.

Az 1822-dik esztendőre feltett íme Kérdésre: „Vagynak-e' az Erdély Országi Magyar Nyelvnek a' Magyar Országi Nemzeti Nyelvre nézve Különösségei? Ha vagynak, mellyek azok, és mellyek egyenesen a' Székelység Magyar Nyelvének különös Tulajdonai?“ béküldetett egy Felelet is, mint szép szorgalmú munka, megnyerte a' ditső Marczibányi Familia Jutalmát ilyen Jelszó alatt: „Értemes 's tiszta Beszéded Czifrázás nélkül legyen: azt kijelentened illik olly hangon, mellyhez Magyarok füle szokva van.“ Ennek Szerzője Kováts Tamás a' Philosophia Doctora, és Rudits Máté Királyi Tanátsosnál akkor Tanító Almáson Tek. Nemes Báts Vármegyében.

Pesten, September 22-dikén 1828.

Horvát István m. k.

A' Széchényi Országos Könyvtár Örzője.

A' pénz folyamat September 29-dikén;
közép ár:

A' Státus' 5p. Centes Obligátzióji 94 5/16
Az 1820-béli sorsosok, —
Az 1821-béli hasonlók, 124 1/2
Bétsvárosa 2 1/2 p. Centes Bankó Obligátzióji, 46 3/4 for. keltek, mind Conv.
A' Bank - Aktziák keltek 1082 forinton
Conv. Pénzben.

Azon Ígéretünk szerént, hogy minden fertály esztendőben egy egy Vármegye Mappájával fogunk Érdemes Olvasóinknak kedveskedni; a' mai postával a' harmadik, v. Tiszamellyéki Kerületből Szepes Vármegye Mappáját kezdtük a' távolabb helyekre kettős posta petsét alatt elküldözni.

Szerkeztető és Kiadó Marton József, Professor. (Landstrasse Nro 65.)

Nyomtató Haykul Antal. (Obere Bäcker-Strasse Nro. 752.)